

ישראל והשבת

על פי שיחתו של הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל

וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֻט לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֻט לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. בְּיַד וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעַלְמָא כִּי שֶׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפָּשׁ.

(שמות לא, טז–יז)

1. הקיפו בעיגול את המילה "שבת" (גם במקרים שהיא חלק ממילה אחרת) בפסוקים אלו.
2. סמנו קו מתחת לשם "ישראל" בכל מקום שהוא מופיע בפסוקים אלו.
3. "וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֻט לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֻט" (שמות לא) – ישראל הם העושים את השבת. השבת היא עצם היהדות. (הרב צבי יהודה קוק) איך ישראל עושים שבת?
4. ג' בריתות כרת ה' עם ישראל: מילה, תפילין ושבת, ושלושתן נקראות אות. מתחו קו:

על תפילין נאמר ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם

על ברית מילה נאמר והיה לאות על ידכה

על שבת נאמר ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם

5. המצוות האלה, האותות, מבדילות ומייחדות את עם ישראל משאר העמים. אלו מצוות מיוחדות שניתנו לעם ישראל בלבד, ורק עם ישראל מקיים אותן.

ראשי התיבות של שלושת ה"אותות" האלה: שבת, ברית (המילה) ותפילין הם:

6. בתפילת שחרית של שבת אנחנו אומרים:

"שִׁמְחָה מִשָּׁה בְּמִתְנַת חֻלְקוֹ... וְשִׁנֵּי לְחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ. וְכָתוּב בָּהֶם שְׁמִירַת שְׁבֻט... וְלֹא נִתְּנוּ הִי אֶלְקִינוּ לְגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, וְלֹא הִנְחַלְתוּ מַלְכֵנוּ לְעוֹבְדֵי פְסִילִים, וְגַם בְּמִנוּחָתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ עַרְלִים. כִּי לְיִשְׂרָאֵל עֲמָדָ נִתְּנוּ בְּאֵהָבָה, לְזָרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר בָּם בְּחֶרֶת. יִשְׁמָחוּ בְּמִלְכוּתָךְ שׁוֹמְרֵי שְׁבֻט וְקוֹרְאֵי עֲנָג עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי."

בין המצוות הראשונות שקיבלו ישראל במעמד מתן תורה מופיעה השבת. היא ניתנה במיוחד לישראל, והם שמחים בה כל כך.

ההסבר הנכון לצירוף "עם מקדשי שביעי":

העם שמקיימים מצוות ביום השביעי.

בית המקדש מיועד לעם השביעי.

עם ישראל מקדשים את היום השביעי.

עם ישראל שומרים שמיטה (שביעית).

שרה, יהודייה כשרה ואימא לילדים שומרי תורה ומצוות מספרת: לא נולדתי יהודייה, אבל גדלתי בין יהודים ואהבתי את היהדות. מרוב אהבה לתורה ולמצוות – התחלתי לשמור מצוות, להתלבש בצניעות ולשמור שבת.

לא ידעתי שלפי התורה יש בהתנהגות שלי בעיה, אבל בשלב מסוים הבנתי שאם אני רוצה להיות יהודייה – עליי להתגייר.

הלכתי לבית דין לגיור, והרבנים שאלו אותי שאלות:

הרב: "את רוצה לשמור מצוות?"

אני: "בוודאי, אני אוהבת מאוד את התורה".

הרב: "אבל את יודעת שאת לא חייבת, נכון?"

אני: "נכון, כרגע אני גויה, אבל אני שומרת מצוות. גם את השבת אני לא מחללת".

הרב: "מה? לא, זה לא טוב. **אסור לגוי לשמור שבת**".

האמת, הייתי המומה ולא הבנתי: למה אסור לגוי לשמור שבת? השבת טובה ונעימה כל כך, למה אסור לי לשמור שבת?!

בסוף, כמובן, שרה התגיירה והיא שומרת שבת כראוי.

אכן, הרב צדק, אסור לגוי לשמור שבת.

הרב יהודה ליווא מפראג, המהר"ל זצ"ל, הסביר שהשבת אינה שייכת לחיים של גוי. שבת היא מעין עולם הבא, וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. לישראל יש קשר לעולם הבא, לנצח – מה שאין כן לגויים. השבת שייכת לנצחיות ולעם הנצח.

לפניכם ארבעה הסברים המציינים סיבה לאיסור המוטל על הגוי לשמור שבת. לפי מה שלמדנו, איזה מהם **איננו מסביר** מדוע אסור לגוי לשמור שבת?

- כי השבת היא מעין העולם הבא.
- כי היהודים שייכים לנצח.
- כי הגוי לא יודע את ההלכות.
- כי השבת לא שייכת לחיים של הגוי.

הרב מרדכי אלון מספר :

בזמן מלחמת יום כפור, השעורים בביתו של הרב צבי יהודה התקדמו, אבל עם מספר קטן של משתתפים. הרבה בחורי ישיבה היו מגיסים למלחמה. היינו בשעור אצל הרב צבי יהודה, וחפשנו עשירי שישלים לנו מנגן לתפלת ערבית. צאתי החוצה וראיתי בחור נחמד, שלא נראה כל כך דתי, שהסכים להצטרף למנגן. הבאתי אותו לבית הרב. הרב צבי יהודה שוחח אתו בלבביות, אבל לא התחיל להתפלל. פתאום הוא פנה אלי ואמר לי: "צריך עשירי למנגן". הבנתי שהרב לא רוצה לצרף אותו למנגן וחפשיתי מישוהו אחר.

מצאתי בחוץ אברך והוא עלה להשלים מנגן. אחרי התפלה, כשכלם הלכו, הרב הסביר לי: יהודי שאינו שומר שבת אי אפשר לצרף אותו למנגן. אנחנו אוהבים אותו ומקרבים אותו ליהדות, אבל כל עוד אינו שומר שבת – הוא לא יכול להיות חלק מהמנגן. מדוע לדעתכם מי שמחל שבת אינו יכול להצטרף למניין?

